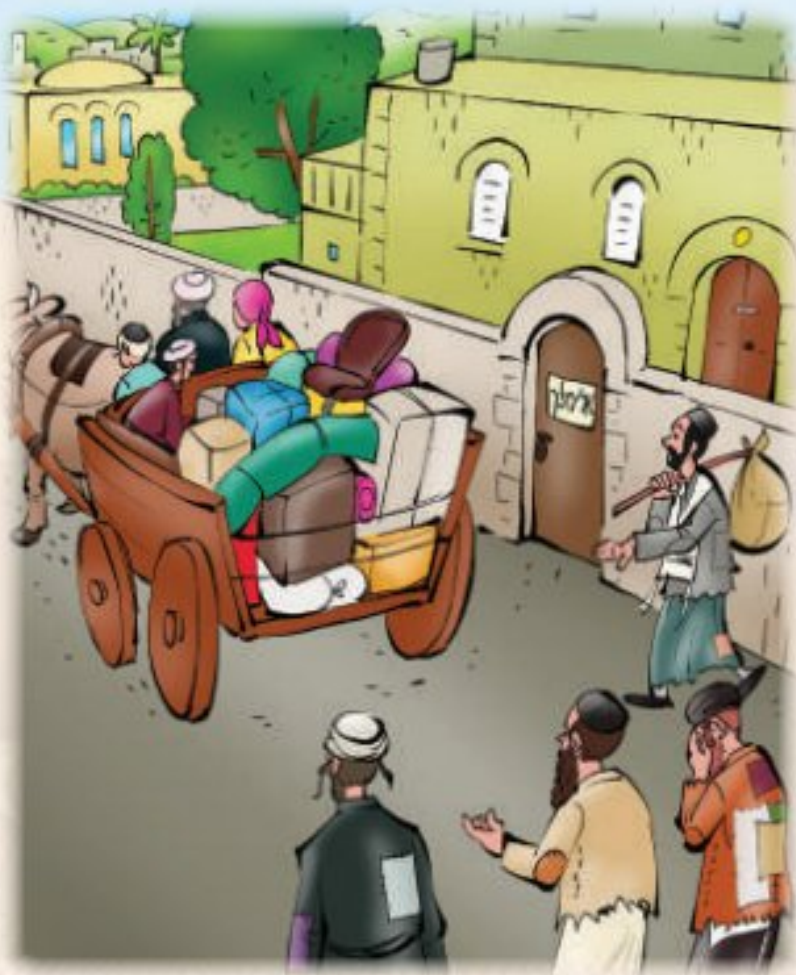

בְּגִידֵי הָהָרָה

לגור ביניהם, גם בניו של אלימלך - מחלון וכליון חשבו כך.

אלימלך לא הצליח לעמוד בנסיון, ומפני צרות העין שהיתה לו ולבניו החליט לעזוב את ארץ ישראל. הוא עזב את הארץ עם אשתו נעמי ושני בניו מחלון וכליון ועבר לגור בארץ מואב, בעבר הירדן המזרחי, עד שתעבר תקופת הרעב.

הרחבה: ומדוע דוקא לשם? המואבים ידועים כאמה קפוצה טובה, והחסד לא נכלל בתרבות שלהם. ומשום שהיתה לו עין צרה ולא רצה לתת צדקה לעניים, הלך אל מואב - אמה שיש לה עין רעה. עוד בזמן שיצאו עם ישראל ממצרים לפדור ועברו ליד ארץ מואב, מן הראוי היה שהמואבים יציעו להם לחם ומים, שהרי פזכות אברהם אבינו שגדל את לוט, נולד העם המואבי. (פזכות אברהם גם הלכו המלאכים את לוט וגבוליו מהפכת סדום).

אלימלך נענש

אלימלך ובניו השתקעו בארץ מואב, והתגדלו שם. אולם לאחר זמן נמתחה מדת הדין על אלימלך והוא מת בהשאירו את נעמי ושני בניו לבדם בארץ מואב.

ולמה נענש אלימלך? מפני צרות עין שהיתה בו, שלא רחם על העניים ולא תמך בהם בתקופה הקשה. דוקא בזמן כזה היה עליו לדאוג לעניי עירו, לפרנסם ולעודדם, ולא לברח. מי שבורח מראש שהוא מחסר בטחון בה' יתברך, המפרנס בכל מקום, והוא מערער גם את הבטחון של שאר בני האדם בקב"ה.

סבה נוספת שאלימלך נענש כל כך, מפני שהיתה

פירא

כפי שראינו, המגלה התרחשה בתקופת השופטים. בתקופה זו עם ישראל היה ללא מלך, והנהגת השופטים לא היתה חזקה ותקיפה ולא היה מי שיעשה משפט ודין צדק בצורה מסדורת. בתקופה זו ידע עם ישראל עליות ומורדות.

המגלה מתחילה בפסוק: **"וַיְהִי בִימֵי שְׁפָט הַשְּׁפָטִים."** חז"ל מסבירים שבכל מקום שנאמר במקרא הבטוי **"וַיְהִי בִימֵי"** הוא מורה על צרה שהיתה באותו זמן.

ומהי הצרה שהיתה באותה תקופה? **"וַיְהִי רָעַב בָּאָרֶץ"**. בעקבות המצב הרוחני הירוד, הביא הקב"ה שנות בצרת שגרמו לרעב בארץ. הרעב הפך בכל מקום, ואנשים נהיו יותר ויותר עניים.

בעיר בית-לחם שבחלקו של שבט יהודה, היה גר אחד מגדולי הדור באותה תקופה, שמו היה **אלימלך**. אלימלך היה עשיר מאד ומנהיג הדור. לאשתו של אלימלך קראו **נעמי**, והיו להם שני בנים - **מחלון וכליון** שגם הם היו מגדולי הדור.

הרחבה: בגמרא (בבא בתרא צא.) מובא שאלימלך היה בנו של **נחשון בן עמינדב**. (נחשון קרע את סוף מסר נחשון בן עמינדב את נפשו וקפץ ראשו לפרס).

במדרש נרבה ביה מובא שנקרא שמו אלימלך פיון שהיה אומר: **"אלי-מלך"** - אלי תבוא הפולחנה, שמומנו ומרעו יצאו מלכים. לאשתו קראו נעמי, פיון שהיתה אשה צדיקה, נאה ונעימה במעשיה. נעמי היתה אחיניתו של אלימלך - בת אחיו. לשני בניהם קראו מחלון וכליון על שם שנמחו וכלו מן העולם, ולא הותרו אחריהם ילדים, כפי שנקמדם.

בספר דברי הימים הם נקראו: **"יואש ושרף"**. ובגמרא ובבא בתרא צא: מובא שהם נקראו כך, **"יואש"** - על שם שנתאשו מן הגאולה, **"שרף"** - שנתחייבו שרפה למקום. אולם בכל זאת, כפי שנקראה בהמשך, זכה מחלון שהוקם שמו על נחלתו על ידי אשתו רות. וזה רמזו בשמו: מחלון מלשון מחילה, שנמחלו לו עוונותיו, ונותר לו זכר.

אלימלך יכל לפרנס עניים רבים בזמן הרעב, ובאמת בכל יום היו צובאים על פתחו עניים שבקשו להם וצדקה. אבל לאלימלך הייתה עין רעה, והוא לא יכל לסבל את המצב הזה שעניים רבים באים אליו בכל יום ומבקשים צדקה. הוא גם שם לב שעם הזמן האנשים בסביבתו נהיים יותר עניים, וזה לא מקבולדו

חג שמחה

לכל הילדים!

קצת רקע

התקופה בה התרחשו מארעות המגלה היתה בתחלת תקופת השופטים, תקופת השופטים ארכה 365 שנים, מאחרי פטירתו של יהושע בן נון, ועד תחלת מלכותו של שאול המלך. במדרש (רות רבה א, א) מובאות שתי שיטות מי היו השופטים באותו הזמן, לדעת רב היו הם **ברק ודבורה**, ולדעת רבי יהושע בן לוי אלו היו **אהוד ושמגר** (שהיו לפני דבורה) [יצא אם כן שהמגלה התרחשה בסביבות שנת ב'ת"ר - 2600 שנים לבריאת העולם].

אולם לדעת רש"י המגלה התרחשה בתקופה מאחרת יותר - בימי השופט אבצן מבית לחם שבגמרא (בבא בתרא צא.) מובא שהיה זה בועז, עליו נלמד בהמשך המגלה. [לפי זה מארעות המגלה התרחשו בסביבות שנת ב'תש"צ - 2790 שנים לבריאת העולם].

על המגלה

מגילת רות היא אחת מחמשת המגילות שבחלק ה'כתובים' שבתנ"ך. את המגלה כתב **שמואל הנביא**, שמואל ידע שדוד המלך עתיד למלוך ורצה שלא יהיה פתחון פה לאנשים שישרערו על יחוסו ולכן כתב את מגילת רות.

במדרש מובא טעם אחר לכתיבת המגלה: 'ללמדך כמה שכתוב לגומלי חסדים', בהמשך נלמד על רות שעשתה חסד עם חמותה, וזכתה שיצא ממנה **דוד המלך שכל חייו עשה משפט וצדקה וחסד**. מהמגלה ניתן ללמד עוד הרבה דברים נוספים; צניעות, זכות ארץ ישראל, ועוד כפי שנלמד בהמשך...

מגילת רות עוסקת בחלק גדול וקדוש, ממנו יצא **דוד המלך**, ובקרב בימינו נזכרה גם **למשיח בן דוד**. חלק זה יצא מרות המואביה, שהיתה בתו של עגלון מלך מואב, שזכתה והתגירה וקבלה עליה על תורה בלב שלם ובמסירות נפש.

עליו הקפדה מהשמים על שהוא עזב את ארץ ישראל, הארץ הקדושה אשר תמיד עיני ה' בה, ויצא לחוץ לארץ. בכה הוא הפסיד את הזכות של ארץ ישראל.

מכה אחר מכה

לאחר שמת אלימלך ונעמי נשארה אלמנה בודדה עם שני בניה, קרה דבר חמור מאוד, מחלון וכליון נשאו להם נשים נכריות - מואביות, ללא שגירו אותן תחלה. כמובן, כל עוד היה אביהם אלימלך בחיים, הם לא העזו לעשות מעשה שכזה, כי אלימלך למרות שעזב את הארץ הוא היה גדול הדור וצדיק. אבל לאחר מותו הם נשאו להם נשים נכריות.

כיצד למעמדם של אנשים חשובים הם נשאו לרות וערפה בנותיו של עגלון מלך מואב. כליון נשא את ערפה, ומחלון נשא את רות. למרות שהיו נכריות, היו רות וערפה בעלות מדות טובות, ובמשך תקופת נשואיהן למדו את ארחות היהדות, אם כי לא התגיירו.

עם הזמן, המעבר הזמני למואב הפך לקביע, והקב"ה המתין למחלון וכליון פעשור שנים, שייעשו תשובה וישובו לארץ ישראל.

הקב"ה ברב רחמיו ניסה לרמוז להם בדרךים שונות, בתחלה הם החלו לאבד את רכושם, לאחר מכן מתו גמליהם וצאננם, עד שאבד כל רכושם לגמרי. אף הם המשיכו בשללם, וכיון שלא עשו תשובה - מתו שניהם, ללא שהשאירו ילדים.

לאחר המכה הקשה הזאת נשארה נעמי אלמנה ושכולה, בודדה ועניה. הממוז והרכוש הרב שהיה למשפחה אבד לגמרי, והיא נותרה חסרת כל. נשארו לה רק שתי פלותיה, שאמנם לא היו חיבות להשאר אתה, אף הם נקשרו אליה באהבה והערכה רבה.

חזרה לארץ הקדש

נעמי הצדיקה שמלכתחלה לא עזבה את ארץ הקדש בשמחה, פן הבינה את כל הרמזים שה' שלח, ועכשו לאחר שמת גם שני בניה היא התפונה לשוב לארץ ישראל. בינתיים נודע לה "כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם", והסתמנה תקופת הרעב בארץ. היא הזדרזה לעזב את ארץ מואב ולחזור אל ארץ הקדש.

הרחבה: ישנם כמה חספרים מהיכן שמעה נעמי את הבשורה. בתרומם כתב שפלאר בא לבשר לה שנגמר הרעב, בזכות תפלותיו של בועז הצדיק שהיה השופט באותה התקופה. ובמדרש נרבה ב. יא מובא שהיא שמעה על כך מהרוכלים שמחזרים בעירות, פיון שהם מסתובבים ממקום למקום הם ראוי שתם תרעב בארץ. ובלקח טוב מובא שגודע לה ברוח הקדש ש"פקד ה' את עמו".

המגילה מדגישה "ותצא מן המקום אשר היתה שמה". ומסביר רש"י הקדוש שפשיצאה נעמי מהעיר הרגישו כולם ביציאתה, פיון שנעמי הייתה צדיקה ויציאת צדיק מן העיר עושה רשם.

פלותיה שאהבו אותה, לא התפנו להשאירה לבדה עזובה וגלמודה, ולכן הלכו עמה. אחרי הפרות של

פעשור שנים, הן ידעו מצדקתה ואף חפצו לדבק בתורת ה' ולהתגיר. הן יצאו לדרך, ובמדרש נרבה ב. יא כתוב שהן הלכו ב-ט"ו בניסן - יום טוב ראשון של פסח (ב-ט"ז ניסן הן הגיעו לבית לחם).

בעודן הולכות בדרך, עניות, דואבות ויחפות, חשבה נעמי שפלותיה רוצות רק ללוותה, ולכן לאחר כפרת דרך קצרה היא פנתה אליהן ואמרה "לכנה שבנה אשה לבית אמה" וה' ישלם לכם על כל החסד שעשיתם עם בני שנפטרו, ואתי - שפרנסתם אותי. נעמי נפרדה מהן בנשיקה והן נשאו קולן ובכו.

רות וערפה כלל לא התכוננו לשוב לבית אמן, פונתם הייתה ללכת עם נעמי לארץ ישראל ולהתגיר, ולכן הן ענו לנעמי "כי אתה נשוב, לעמך". לא יצאנו לדרכך רק כדי ללוותך, אלא פונתנו היא להתגיר.

ענתה להן נעמי "שבנה בנתי", תשובו לעמכן, מה יצא לכם מכך שתבואו אתי לארץ ישראל, וכי יש לי עוד בנים שתוכלו להתחתן אתם?

ושוב אמרה להן נעמי "שבנה בנתי לכו", אני כבר זקנתי בשביל להתחתן, ובשביל ללדת בנים שאתן תנשאו להם, ואפילו אם היה לי תקנה להנשא שוב, ואפילו אם כבר הייתי יולדת עוד בנים, האם להם תחפצו עד שיגדלו, בשבילם תשארו בודדות ולא תתחתנו כל כך הרבה שנים? ולכן בבקשה מכם אל תבואו עמי, "אל בנתי, כי מר לי מאד מכך, כי יצאה בי יד ה'".

ערפה ורות שוב פצחו בבכי, הם ידעו בדיוק למה נעמי מתפונת. ולכן נגשה ערפה לחמותה נשקה לה, נפרדה ממנה ושבנה לארץ מואב. אמנם פונותיה היו בתחלה להתגיר, ואולי להנשא לבן אחר שיהיה לנעמי, אבל עכשו היא השתכנעה מדברי נעמי ונפרדה ממנה, וכך הפנתה לה ערף. אף רות, שפונותיה היו טהורות לעשות חסד עם חמותה ולהתגיר באמת לשם שמים, נשארה עומדת לצד חמותה ו"דבקה בה".

הרחבה: חז"ל אומרים (רות נרבה ב. נא) שערפה חזרה מיד לתרבות מואב ולעבודה זרה. בהמשך נולד מערפה גלית הרשע. שחרף

וגדף את ה', כפי שכתוב בספר שמואל, ואילו מרות יצא עוד מלך ישראל. שנצח את גלית ותר אותה. והביא תשועה גדולה לעם ישראל. על כך אמרו חז"ל "ובואו בני הנשיקה" - ערפה שנשקה לחמותה, ו"נפלו ביד בני הדבקה" - רות שדבקה בה.

נעמי פנתה לרות ואמרה לה: הנה ערפה חזרה אל עמה וא-להיה, שובי גם את אחריה. נעמי רצתה להקשות על רות כדי לבדק עד כמה בנים דבריה. שהרי הלכה היא שלא מקבלים את הגר מיד אלא צריך להודיע לו מקצת מהענשים למי שעובר על מצוות התורה.

אבל רות שהיתה נחושה בדעתה להצטרף לעם ישראל ולקבל על תורה ומצוות

באהבה, בקשה מנעמי "אל תפגע בי לעזבה, לשוב מאחריה". אני כבר החלטתי לעצמי: "כי אל אשר תלכי אלך, ובאשר תליני אליו, עמך עמי וא-להיה א-להי. באשר תמותי אמות, ושם אקבר. כה יעשה ה' לי וכה יוסיף, כי המות יפריד ביני ובינך". רות קבלה על עצמה לקיים את כל מצוות התורה.

אחרי תשובה כזאת נחרצת, ואחרי שנעמי ראתה את רות שהיא מתאמצת ללכת אתה, היא לא הוסיפה עוד להניא אותה, ושתיהן הלכו יחדו עד שהגיעו אל בית לחם, עיר מגוריה של נעמי.

הזאת נעמי?!

אותו היום היה ט"ו בניסן, למחרת יום טוב ראשון של פסח, ביום זה היו מקריבים את העמר. באותו היום נפטרה אשתו של בעז שהיה שופט הדור, והיה גר בבית לחם, וכל העיר היתה הומה מאנשים שבאו להשתתף בהלווית אשת בעז.

בתוך כך הגיעו נעמי ורות לעיר, כשראו נשות בית לחם את נעמי הן הביטו בפליאה ואמרו "הזאת נעמי"? אותה אשה שהיתה גבירה מכבדת, והיתה לבושה בגדים יקרים ופניה היו נעימות וטובות, תראו מה קרה לה בגלל שהיא עזבה את ארץ ישראל, עתה היא אלמנה בודדה ועניה.

כששמעה נעמי את נשות בית לחם מזכירות את שמה אמרה להן "אל תקראנה לי נעמי קראו לי מרא כי המר ש-די לי מאד". כשיצאתי מבית לחם הייתי מלאה בכל טוב, בעשור בבעל ובבנים. והיום השיב אותי ה' לכאן בלי כלום, ולכן אל תקראו לי נעמי על שם ימי הנעימים אלא מרא על שם המרירות שלי. נעמי הצדיקה עליה את הדין באמונה שלמה, על כך שהיא עזבה את הארץ ולא חמלה על העניים, ולכן נענשה.

כשעזב אלימלך את בית לחם הוא השאיר אחריו שדה, ועכשו נעמי ורות יכלו לשוב לשדה זה, אף היה צריך לגאול אותה, ולא היה להם לשלם את מחירה. בכל מקרה, נעמי ורות היו ללא פרנסה, ושוריות ברעב ובעני נזרא.

איש גבור חיל ושמו בעז

נעמי ורות התמקמו בבית לחם, שם גר גם בעז ששפט את ישראל באותו הזמן. בעז היה אחיו של אלימלך, והפיר היטב את נעמי ואת משפחתה.

היחוס היה קר, לנחשון בן עמינדב היו ארבעה בנים, 1. אביה של נעמי. 2. אלימלך. 3. שלמון. 4. טוב, [שנקרא במגילה גם בכינוי "פלוני אלמוני"]. אלימלך נשא את נעמי בת אחיו ונולדו להם מחלון וכליון [שנשא את רות וערפלה]. לשלמון נולד בעז. יוצא שבעז היה אחיו של אלימלך, ובן-דוד של נעמי.

הרחבה: בספר שופטים בעז נקרא גם בשם אבצן, בעז התמנה לשופט העשירי על עם ישראל מיד לאחר פטירת יפתח הגלעדי - השופט התשיעי. אולם כנראה בעז לא נחשב על אישיותו המרוממת: בעז - בו עז ותעצומות, שהיה גבור הכובש את יצור, ואף הפסיק מעיד עליו: "איש גבור חיל", ובתרגום תרגום "גבר תקיף באוריתא", כלומר שהיה גבור בתורה. ובמדרש נראה, (ט) מוכא שבעז היה צדיק וגדול הדור. ובמפרשים מוכא שבעז היה אדם חשוב, שר צבא ישראל, ואיש אמיץ נפש ואציל. בעז זכה וממנו יצאה מלכות בית דוד, ובעזרת ה' בקרוב בימנו גם מלך העשיה.

רות יוצאת אל השדה

בעז היה צדיק ובעל מדות טובות. אף נעמי לא רצתה להנות ממתנות בשר ודם וגם התבישה לבקש מבעז שיפרנס אותו, ואולי חששה שהוא ידחה אותה אחרי שהם לא פרנסו את העניים בשנות הרעב. קר שמצד אחד הרעב גובר ומצד שני הבושה מתעצמת, לא קל לאדם שהיה עשיר להתחיל ולקבץ נדבות.

רות הציעה לחמותה שהיא בעצמה תלך ללקט בשדות. זה לא היה לה קל, הרי גם היא הייתה רגילה לחיי עשיר ורוחה כל חיה, אביה היה עגלון מלך מואב, ובעלה היה מחלון שהיה עשיר גדול עד שירד מנכסיו. אף אותה לא מפירים כאן, וכל רצונה היה להיטיב עם חמותה.

בזמן הקציר ישנה מצוה להשאיר מתנות לעניים 'לקט שכחה ופאה'. רות התכוננה להכנס לשדה כמו שאר העניים וללקט שם שעורים, אותם הן יטחנו ויכינו מהקמח לחם.

רות גם אמרה לנעמי שהיא לא מכירה את השדות, ואם היא תראה שלא נוח לבעל השדה שיש עניים בשדה, היא תעבור לשדה אחר. כשהלכה רות בדרכה, היא סימנה את הדרכים כדי שתדע איך לחזור, כיון שהיא לא הכירה את האזור. קר, היא לא תצטרף לדבר עם אנשים ולבקש מהם הדרכה. שימו לב כמה צניעות, חכמה ודרך ארץ נתן ללמד מהנהגותיה הנפלאות של רות.

בעז פוגש את רות

רות התכוננה להכנס לשדה הראשונה שהיא תראה כדי שלא תסתובב יותר מדי בדרכים, ואכן קר היה. הקב"ה זמן ש"במקרה" השדה הראשונה שהיא הגיעה אליה הייתה השדה של בעז. שם הקוצרים היו יראי שמים. כשהגיעה רות לשדה, לא התחילה מיד ללקט כדי לא להרים את המשא לכל ארך השדה, אלא תחלה הלכה עד קצה השדה המרחק ומשם חזרה ואספה את השבולים. היא גם הקפידה ללכת "אחרי הקוצרים", ולא לפניהם או לידם, כדי שלא יכשלו בה. קר עשתה במשך כמה ימים.

הרחבה: במדרש (רפ"ב ב) פתוב שרות הייתה אז בגיל ארבעים, והייתה יפת תואר מאד.

בנקמא (מפות כג): מספר שבעז ובית דינו תקנו תקנה; שיהא כל אדם שואל בשלום חברו ומשיב שלום בהוקרת שם שמים. התקנה נועדה להזכיר לכלם שהקב"ה נמצא בכל מקום, רואה ומשגיח.

והנה שלא כדרכו הגיע בעז לשדה שלו, באותו הזמן הייתה שם גם רות שלקטה שבולים כאחת העניות. כשהגיע בעז לשדה הוא פנה מיד אל הקוצרים וברך אותם כפי שתקנו הסנהדרין: "ה' עמכם", והם ענו לו "ויברכה ה'".

בעז סקר את השדה וראה את רות מלקטת מן השבולים, נגש בעז אל נערו שהיה ממנה על הקוצרים ושאלו "למי הנערה הזאת?"

שואל רש"י הקדוש; מדוע בעז מתעניין באיזו נערה

עניה שמלקטת שבולים בשדה, וכי דרכו של בעז לשאול בנשים?

אלא אומר רש"י: דברי צניעות וחכמה ראה בה. בעז הבחין שרות איננה פשאר העניים שמלקטים בשדה. הוא הבחין בצניעות המיוחדת האופפת את כל הנהגותיה, שגם בזמן שהיתה מלקטת, לא היתה מכופפת את גבה אלא יורדת בעדינות על ברפיה, קר לא התרומם בגדה ולא התגלה אפילו מעט מגופה. הוא גם הבחין שרות לא מדברת כלל עם הקוצרים או העניים האחרים שבשדה, אלא מחפשת מקום מבודד בשדה ומשם היא אוספת.

בעז גם הבחין שהיא מתנהגת בחכמה מיוחדת והיא בקיאה בהלכות ונהגות מגזל, שהיתה מלקטת רק שתי שבולים ולא שלוש, כי ההלכה היא שרק שבולת אחת או שנים שנפלו מתר לעניים לקחת אותם, אבל שלוש שבולים לא, זה כבר גזל.

הרחבה: שימו לב, בעז לא שאל "מי הנערה" אלא "למי הנערה". ובתרגום פתוב, מאיזה אמה הנערה הזאת.

ענה לו הממנה "נערה מואביה היא, השבה עם נעמי משדי מואב". היא גיורת ממואב, ששבה עם נעמי כשהחזרה לא מזמן ממואב לבית לחם. הוסיף הנער ואמר, הנערה הזאת הגיעה לכאן מהבקר והיא אוספת עד עכשיו מה' לקט' והשכחה' שבשדה.

כששמע בעז שרות היא כלתה של נעמי והתרשם ממדותיה הנאצלות, הוא פנה אליה ואמר לה: בת, אל תלכי ללקט בשדה אחרת, תמשיכי ללקט בשדה שלי, ותלכי ליד נערותי הקוצרות בלי חשש, שימי עיניך על מה שהן קוצרות וכשתראי שיש שם לקט ושכחה מיד תקחי את זה. אני כבר צויתי את הנערים הקוצרים שאף אחד לא יתקרב אליה, ואם תצמאי, אל תתבישי ללכת ולשתות מכדי המים של הקוצרים.

בכל יום היו הקוצרים שואבים מי שתיה לעצמם, ומביאים את כדי המים למקום מסים בשדה, משם הם היו שותים במהלך היום. העניים שבאו ללקט בשדה לא הורשו לשתות ממים אלו, וכעת בעז הודיע לרות שהיא יכולה לשתות ללא רשות מתי שהיא רוצה.

מדוע מצאתי חן בעיניך?

לאחר ששמעה רות את דברי בעז היא נפלה על פניה והשתחויה לו, בהפרת תודה על חסדיו עמה. אחר כך שאלה אותו רות "מדוע מצאתי חן בעיניך להפירני ואנכי נכריה". והרי אני גיורת ממואב.

הרחבה: רות שאלה: הלא אני נכריה מארץ מואב, והתורה אמרה "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'". (מלך הם יאלים להתגר, אבל לעולם הם אסורים להנשא לישראל, רק לגרים אסורים או למסורים). במדרש מוכא שרות התנבאה באותו זמן שבעז עתיד לישא אותה, ולכן היא אמרה לו שאולי היא אסורה עליו.

ענה לה בעז "הגד הגד לי כל אשר עשית את חמותך". שמעתי מה שעשית עם חמותך שהיטבת עמה אחר מותו של מחלון בעלה, שמעתי גם שהתגירת לשם שמים ללא שום פניה, שהרי עזבת את משפחתך כדי לדבק

בעם ה' שלא הפרת את מנהגיו. כל כך גדול הוא שִׁכְרָה, ולכן: "יִשְׁלַם ה' פֶּעֶלָךְ וְתָהִי מִשְׁכָּרְךָ שְׁלֵמָה מֵעַם ה' אֱ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בָּאת לַחֲסוֹת מִתַּח כְּנָפָיו".

הרחבה: על הפסוק "הַגִּדְהוּ לִי כָל אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ", מובא בתרגום שבוועז אמר לרבות: שְׁתִּי דְבָרִים נְאֻמְרוּ לִי, א. הַגִּדְהוּ לִי בְשֵׁם הַחֲכָמִים שִׁכְרָא גִזְרָה ה' עַל מִזְבֵּחַ שְׁלֵמָה יְבֹאֵהוּ בְּקֶהֱל ה', לֹא גִזְרָה אֱלֹהִים עַל הַזְּכָרִים, אֲבָל לֹא עַל הַנְּקֻבּוֹת, שִׁדְרָשׁוּ: "לֹא יָבֹא עֲמוּנִי וּמִזְבֵּי בְּקֶהֱל ה' - עֲמוּנִי וְלֹא עֲמוּנִית (וְשִׁיחַ סְתָרָה), מִזְבֵּי וְלֹא מִזְבֵּי" (וְשִׁיחַ סְתָרָה). ב. הַגִּדְהוּ לִי בְּנִבְיָאָה, שְׁעִתִּידִים לַעֲמֹת מִפְּנֵי מַלְכִים וּנְבִיאִים בְּגִלְל הַחֲסִד וְהַטּוֹבָה שְׁעִשִׂיתָ עִם חֲמוּתָהּ, שִׁפְרֻנִּסְתָּ אוֹתָהּ אַחֵר שֶׁפֶּעֶלָךְ נִפְטָר, וְעֻבְרָתָ אֶת אֲבִירָה וְאַמְרָה וְאַרְצָה וְבָאת לַהֲתַגִּיר.

מובא בגמרא (בבא בתרא צא): שְׁרֵאת זְכָתָה לְאַרְיִכּוֹת יָמִים, וְרָאִתָּה אֶת שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה בֶן יוֹן שְׁלֵמָה, שֶׁנֶּאֱמַר עַל שְׁלֵמָה (מַלְכִים א' ב' יט) "וַיִּשָּׁם כֶּסֶף לֹאֵם הַמֶּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לִימִינוֹ", שֶׁם כֶּסֶף לֹאֵמָּה שֶׁל מַלְכוּת, שֶׁהָיָה רֹחַ.

רוח הודתה לבועז על דבריו ואמרה לו: "אֲמַצָּא חֹן בְּעֵינַי אֲדֹנִי כִּי נְחֻמְתִּי", שִׁישׁ לִי מִשְׁעָן וְתוֹמָךְ וּמֵאִיפָה לַהֲתַפְרֵנִס.

ענה לה בועז: כְּשִׁנְיָעִי זְמַן הָאֲרוּחָה, תִּגְשִׁי לְמִקְוֶה שְׁאֵנִי יוֹשְׁבִים שֶׁם לֶאֱכֹל, וְתֹאכְלִי עִמָּנוּ מִלַּחֲמֵנוּ.

בזמן הארוחה רות הגיעה והתישבה ליד הקוצרים, בועז הגיש לה לחם, בדרך פבד ולא בדרך שנותנים לעני. הוא אמר לה שתטבל את פתה בחמץ, (שהוא טוב למי שנימצא בשבר). רות אכלה ושבעה וגם הותירה, כמדת הצדיקים שמתפתקים במועט. (אנו רואים שוב את המדות הטובות שלה, שהסתפקה במועט למרות שגדלה בבית מלכים).

את האכל שִׁנְשָׁא דְאָגָה לְשִׁמּוֹר כְּדִי לְהֵבִיא לְנַעֲמִי חֲמוּתָהּ, כְּשֶׁתֵּשֵׁב לְבֵיתָהּ בְּסוֹף הַיּוֹם. כְּשִׁסְיָמָה רֹחַ לֶאֱכֹל, הִיא מִהֲרָה לְהַמְשִׁיךְ הַלָּאָה וּלְלֶקֶט.

אחרי שהתרחקה רות מהמקום, פנה בועז לנעריו ואמר להם: תָּנוּ לָהּ לְלֶקֶט אִיפָה שֶׁהִיא רוֹצָה, גַּם אִם הִיא תִּלְקֹט בֵּין הָעֲמֻרִים אֶל תִּבְדְּקוּ אַחֲרֶיהָ כְּדִי לֹא לִפְגֹּעַ בָּהּ, וְלֹא זֶה בְּלִבְד, אֲלֹא גַם תַּעֲשׂוּ מִדֵּי פֶעַם כָּאֵלוּ אַתֶּם שׁוֹכְחִים עֲמֻרִים, וְהִיא תִּלְקֹט אוֹתָם, כְּדִין 'שִׁכְחָה'.

הרחבה: הַמֶּלֶכִּי"ם כּוֹתֵב שֶׁבִּעַז אָמַר לָהֶם שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהֶם רִשְׁתָּה לְהַפְקִיר עֲמֻרִים אֵלֶּה, כְּדִי שֶׁהִיא תֹאכַל לְפִנּוֹת בָּהֶם מִבְּלִי לַעֲשֹׂרָם, שֶׁהִיא מִתְנַת עֲנִיִּים לֹא חֲכִים לַעֲשֹׂרָה, וּמִתְנָה - צִדִּיק

לַעֲשֹׂרָה, וְלֹכֵן עֲלֵיהֶם לְהַפְקִיר אֶת הָעֲמֻרִים כְּדִי שְׁרֵאת לֹא תִתְחַבֵּב בְּמַעֲשֵׂוֹתָיו.

פונתו של בועז היתה לפרנס את רות ואת נעמי בכבוד. אולם רות הצדקת הרגישה בזה, ולא רצתה להנות מהטובות המיוחדות שנתנו לה, ולכן היא המשיכה ללקט את ה'לקט' שבשדה ולא נגעה בעמורים.

כשהגיע הערב, חבטה ודשה (הפרדה את גרעיני השעורים מהבעולים) רות את השעורים בשדה, כדי שלא להטריח את נעמי במלאכה זו, וגם כדי שתוכל לשאת בקלות את התבואה, ולא תצטרך ללכת ולבוא כמה פעמים. באותו היום שרתה הבִּרְכָּה בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיהָ וְהִיא אֶסְפָּה "כְּאִיפָה שְׁעוּרִים" (פ' 12-15 ק"ל).

נעמי מגלה שרות לקטה בשדה בעז

רות אספה את גרעיני השעורים שלקטה, לקחה גם את הלחם שנשאר ממה שבוועז הביא לה, וחזרה לעיר. כשהגיעה רות לבית, נעמי ראתה את כמות השעורים הגדולה ובנוסף רות הוציאה את הלחם שהביא בועז ונתנה לה, היא מיד תמקה, "אִיפָה לְקִטָּה הַיּוֹם וְאַנְהָ עֲשִׂיתָ"? גַּם כַּמּוֹת כָּל כֶּךָ גְּדוֹלָה וְגַם יֵשׁ לָךְ לֶחֶם. הַמְשִׁיכָה נַעֲמִי וּבְרָכָה אֶת בַּעַל הַשָּׂדֶה שֶׁנָּתַן לְרוֹת לְלֶקֶט בַּשָּׂדֶה; "יְהִי מִכִּידוֹ בְּרוּךְ".

ספרה רות לנעמי את כל מה שעבר עליה במשך היום, ובסוף אמרה ששם בעל השדה הוא בועז. נעמי שמחה מאוד ושוב ברכה את בועז על החסד שהוא עשה אתם - שדאג לפרנסם, ואז היא ספרה לרות שבוועז קרוב משפחתם (אחיו של אלימלך), ושהוא גם אחד מהגואלים שלהם (כמו שראינו בסוף פרק א', שגם קרוב משפחה יכול לגאול שדה או נחלה שעברה למישהו אחר).

רות ראתה שחמותה מאד שמחה שהיא לקטה בשדה של בועז, אז ספרה לה על טובה נוספת שבוועז עשה אותה, שהוא אמר לה שתבוא תמיד ללקט בשדה, ושתלך אחרי הקוצרים שלו עד שתגמר עונת הקציר.

נעמי שמחה על הבשורה והדריכה את רות להמשיך וללקט בשדה בועז ולדבק בנערותו שהן צנועות ויראות שמנים.

במשך כל תקופת הקציר המשיכה רות ללכת ללקט בשדה של בועז "עַד כְּלוֹת קְצִיר הַשְּׁעוּרִים וְקְצִיר הַחֲטִיִּם". בְּזֶמַן זֶה עָבְרוּ שְׁלוֹשָׁה חֲדָשִׁים, וְרוֹת הַמְשִׁיכָה לְגוֹר יַחַד עִם נַעֲמִי.

פרק ג'

משימה חשאית

אחרי שעברו שלושה חדשים, כדיון הגיונית המומתנה שלושה חדשים לפני שתוכל להנשא לישראל, פנתה נעמי לרות ואמרה לה "בְּתִי, הֲלֹא אֲבַקֵּשׁ לָךְ מְנוּחָה אֲשֶׁר יִטֵּב לָךְ". בְּרַצוֹנִי שִׁיחֶיהָ לְרֹטוֹב, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ מְנוּחָה אַחֲרֵי כָּל מַה שֶׁעָבְרָתָ, וְשֶׁתִּזְכְּרִי לְהַקִּים בֵּית בְּיִשְׂרָאֵל.

ועתה, הרי בועז שליקטת בשדה שלו, הוא אחד מהקרובים שלנו, אילי תזכי ותנשא לו. אני יודעת שהלילה בועז יהיה עסוק בזרית השעורים בגרן. הלך היה בקצה השדה, והיו זורים את השעורים ליד הגרן במקום שהרוח נושבת.

הרחבה: כדי להפריד את המזן מהשעורים היו זורקים (זורים) אותן באויר על ידי קלשון, הרוח היתה מעיפה את המזן (כי הוא קל) למרחק, והגרעינים (שהם גידים) היו נוחתים על הקרקע.

מלאכת זרית השעורים היתה נעשית בשעות הערב והלילה מפאת החום השורה ביום, וגם מפני שבשעות אלו יש רוח מתאימה לכה.

נעמי ידעה שלאחר שיסימו לזרות את השעורים, בועז ישאר לישון ליד הגרן ולא יחזור לביתו, כדי לשמור על הגרן שלא יגנב, מפני שהדור היה פרוץ בגנבה וגנול.

נעמי גם ידעה שדוקא עכשו, לאחר זרית התבואה, כאשר לבו של בועז שמח וטוב עליו, זהו הזמן המתאים ביותר שרות תבוא אליו. ולכן תעשי ככל שאמר לה, ותכניני את עצמך לקראת הפגישה עם בועז.

וכך אמרה לה "וְרַחֲצֵתָ, וְסָכַתָּ, וְשָׁמַתְּ שְׂמִלְתֶּיךָ עֲלֶיךָ, וְיִרְדְּתָה הַגֵּרָן". רִשִׁי" מְסַבֵּיר אֶת הַפָּסוּק עַל פִּי הַמְדָרֶשׁ; "וְרַחֲצֵתָ" - נַעֲמִי בִקְשָׁה מֵרוֹת שְׁחוּץ מִהֲרַחֲצָהּ הַרְגִּילָהּ תַּעֲשֶׂה רַחֲצָה נֹסֶפֶת גַּם לְנַפְשָׁהּ, וְתַטְהֵר אֶת נַפְשָׁהּ מִסְנוּף הָעֲבוּדָה זָרָה שֶׁהִיא הָיְתָה שְׁקוּעָה בָּהּ לִפְנֵי גְרוּתָהּ. "וְסָכַתָּ" - תִּקְבְּלִי עַל עֲצֻמָּה לְהַזְהִיר מֵאֹד בְּקִיּוֹם הַמְּצוּוֹת. "וְשָׁמַתְּ שְׂמִלְתֶּיךָ עֲלֶיךָ" - אֵלֶּיךָ בְּגֵדֵי הַשָּׁבָת. "וְיִרְדְּתָה הַגֵּרָן" - הַכְּתִיב בַּפָּסוּק הוּא "וְיִרְדְּתִי", וְהַקְרִיא הוּא "וְיִרְדְּתָה", אָמְרָה לָהּ נַעֲמִי, אֶת תְּרִדִּי אֶל הַגֵּרָן וְזָכוּתִי תִּרְדַּע עִמָּךְ לְסִיעַ לָךְ שֶׁתַּצְלִיחִי בְּמַעֲשֶׂיךָ.

בנוסף אמרה לה נעמי "אֶל תִּנְדְּעִי לְאִישׁ עַד כְּלוֹתוֹ לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת", אֲסוּר שֶׁבִּעַז יִרְאֶה אוֹתָהּ. רַק אַחֲרֵי שֶׁבִּעַז יֹאכַל וְיִשְׁתֶּה וְיִלָּךְ לִישׁוֹן, אֶת תְּלִכִּי לְמִקְוֶה שֶׁהוּא יִשׁוֹן וְתִשְׁכְּבִי עַל הָאֶרֶץ סְמוּךְ לְרַגְלֶיךָ, וְכִשְׁהוּא יִבְחֹן בָּךְ, בְּרַב חֲכָמָתוֹ יִדַּע כִּיצַד לְגַלְגַּל אֶת הַדְּבָרִים הַלָּאָה.

הרחבה: כְּמָה מִהַפְרָשִׁים פָּרְשׁוּ אֶת הַכְּתוּב "וְגִלִּית מְרִגְלִיתוֹ" שֶׁהַפְנָה הִיא אַחֲרֵי שֶׁבִּעַז יִשְׁכַּב לִישׁוֹן תִּגְשִׁי אֵלָיו וְתַגְלִי אֶת רַגְלָיו עַל יְדֵי שֶׁתַּחֲלִצִי אֶת נַעֲלָיו. וְבוֹעֵז בְּחֲכָמָתוֹ כָּבֵד יְבִין שֶׁאֵת מַעֲנִינָתָה לְהַנְשֵׂא לוֹ.

למרות שהדברים של נעמי היו נראים מוזרים וקשים, בכל זאת אמרה לה רות הצדיקה "כָּל אֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֵלַי אֲעֹשֶׂה".

רות עשתה כפי שצויתה אותה נעמי, אבל בצדקתה וצניעותה היא שינתה את סדר הדברים, נעמי אמרה לה קדם לרחץ ולהתקשט ואחר כך לרדת, אבל רות חשבה שאם היא תצא לרחוב מקושטת היא עלולה להכשיל אנשים בחוץ, ולכן קדם היא ירדה אל הגרן ורק אחר כך "וַתַּעֲשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְתָהּ חֲמוּתָהּ".

נתבונן מעט, רות באותו הזמן הייתה בת ארבעים, אישה שעברה הרבה מאד בחייה, היא הייתה בת מלך שהתרגלה לחיי תפנוקים, התחתנה עם אדם עשיר מאד ותור מספר שנים נהיתה עניה מרודה, בהמשך בעלה מת והיא נשארת אלמנה ללא ילדים, בתוך כך

היא מחליטה להתגר אכל חיה ממשיכים להיות קשים, היא גרה לבד עם חמותה הזקנה בעני נורא, והיא גם צריכה לפרנס אותה על ידי לקוט שעורים בשמש הקופחת מהבקר עד הערב, היא מקנה להתחמן ולהקים משפחה אבל אז פתאום חמותה מודיעה לה שהיא תתחתן עם בועז.

שימו לב! בועז באותו הזמן היה בן 300 - זקן מכל, ככה מוכיח רש"י הקדוש בדברי הימים (א' ב' יא), ובנביא (שופטים יב, ט) כתוב שהיו לו 30 בנים ו-30 בנות. למה שרות תתחתן אותו? לכאורה עוד מעט הוא ימות והיא שוב תשאר אלמנה (כפי שצארה בהמשך שבאמת כך קרה). ומה הסכוי שלה ללדת ממנו ילדים? ואם היא לא תלד לא ישאר ממנה זכר. בכל זאת רות לא מתנפחת עם נעמי, ובמסירות נפש מכבדת אותה ועושה כל מה שהיא מצוה עליה, אפילו שזה נראה לה ממש מוזר.

בועז נחרד

בועז סים לאכל ולשתות, ואז "וייטב לבו" - הוא ישב ועסק בתורה, לאחר מכן הוא פנה לישן בקצה הגרן.

רות חתה שבוועז ירדם ואז נכנסה בנחת ובשקט, חלצה את נעליו ושכבה למרגלותיו.

הרחבה: במדרש (רבה ה, טו) דרשו את הפסוק "וייטב לבו" בכמה אופנים, א. שפרק על מזונו. ב. שאכל מיני מתיקה אחר הפזון, שהיא מרגלת לשון לתורה. ג. שעסק בדברי תורה, שנאמר (תהלים קט, עב) "טוב לי תורת פיך". ד. שהיה מבקש אשה, שנאמר "מצא אשה מצא טוב".

בעצם בועז היה צריך להיות במצב רוח ממש לא טוב, הוא שופט הדור, הוא המנהיג - גדול הדור, צריך לשכב בלילה בשדה כדי שלא יגנבו לו את התבואה, איזה חשפלה נוראה, עד כדי כך הדור פרוץ שלא חוששים לגנוב את התבואה של השופט. אבל בועז הצדיק לא נפל ברוחו, הוא עשה כל מאמץ כדי להשאר במצב רוח טוב, וכמו שמונה המדרש, א. בועז פרק על הפזון, אדם שמבקר מיד הוא מרום את

נפשו. ב. אכל מיני מתיקה שעל ידי זה תתרומם נפשו וכמו שממשיך המדרש שזה עורר אותו ללמוד תורה. ג. עסק בתורה שכדוע היא מביאה שמחה לאדם. ד. היה מבקש אשה, בועז התאלמן רק שלושה חדשים קדם, אבל הוא העסיק את הראש שלו רק במחשבות טובות. וזה היה חסד מאת ה', כי אם הוא היה בלי מצב רוח ואז הוא היה מתעורר בלילה ורואה את רות, הספור פנצ'רה היה מסתמם אחרת...

בחצי הלילה קם בועז, היה חושך אף לפתע הוא הבחין באשה שוכבת למרגלותיו. בועז נבהל ונחרד, בתחלה הוא חשב שזה שד ולכן הוא רצה לצעק. הוא שאל את רות "מי את?". ענתה לו רות "אנכי רות אמתך", ואני מבקשת ממך שתשא אותי לאשה - "ופרשת כנפך על אמתך" (פדרר שפירשים טלית על החתן והפלה חפשה), כי גאל אותה - מצד קרבתך אל בעלי שמת - מחלון וחמותי נעמי, ואני צריכות שיגאלו את נחלת השדה שלנו, וני שיקנה את השדה ישא גם אותי כדי להקים שם למת על נחלתו.

בועז הבין שכונתה של רות היא לשם שמים לעשות חסד עם נפש בעלה שמת, ובקלות היא יכלה להשתדף עם בחור צעיר או עשיר אחר, אף היא בחרה לבוא אל בועז לשם שמים אף על פי שבוועז היה זקן.

בועז פתח בדברי ברכה ואמר לרות "ברוכה את לה' בתי, היטבת חסדך האחרון" (להקים שם לנפש המת) מן הראשון" (שעשית עם חמותך, על ידי שאת מבקשת עכשו להנשא לי כדי להקים למחלון שם).

המשיך בועז ואמר קעת אני לא אפרוש טליתי עליך כמו שבקשתי, אף אל תדאגי, כאשר אמרת כך אעשה אבל מפיון שיש גואל קרוב ממני, אחיו של אלימלך ושמו "טוב", ועל פי דין הוא קדם לגאל אותה, אודיע לו בבקר ורק אם הוא לא יחפץ לגאלה אגאל אותך אני. ואל תחשבי שאני דוחה אותך כי לא נאה לאדם כמוני לשא אותך לאשה (כי אני גדול הדור ואת ידירת), כי יודעים כל יושבי הסנהדרין "פי אשת חיל את" - כשרה וצדיקה. ועל פן "ליני הלילה", לבדה, כשאת עדין לא נשואה פרצונה, ומחר בבקר אטפל בענין.

אמרה לו רות: אתה דוחה אותי בדברים. קפץ בועז ונשבע בשם ה' שהוא יקים את דבריו. ואמר לה קעת תשקבי כאן עד הבקר.

הרחבה: באותו דור עדין לא גזרו על אסור יחיד עם פנייה, אלא דוקא עם אשת איש. מאחר יותר, דוד המלך ובית דינו גזרו אף על יחיד עם פנייה.

רות שכבה כל הלילה במקומה, ולפנות בקר בחסות החשכה זרז אותה בועז לצאת לדרכה בחזרה אל חמותה, כדי שלא יראו אנשים שהיא היתה לצדו בגרן.

בועז לא רצה לשלח את רות ריקם לביתה, ולכן אמר לה שתחזיק את המטפחת שלה, והוא נתן לתוכה שש שעורים, ככה הוא רמז לה שעתידי לצאת ממנה מלך המשיח שמתברר מאת ה' בשש ברכות.

הרחבה: בגמרא (סנהדרין צג) מובא שבוועז רמז לה גם שעתידים לצאת ממנה ששה בנים שמתבררין בשש ברכות, והם: דוד, משיח, דניאל, חנניה, מישאל ועזריה.

בועז לא רצה לעזב אותה שתלך לבדה בלילה, ולכן הוא לנה אותה עד העיר (בית לחם). כשהגיעה רות לבית חמותה, ראתה אותה נעמי ושאלה אותה "מי את בתי?" כלומר האם הצליחה המשימה ואת כבר נשואה לבועז או לא? רות ספרה לנעמי את כל

מה שקרה בלילה והראתה לה את שש השעורים שהביא לה בועז כדי שהיא לא תשוב בידיים ריקות לבית חמותה.

אמרה נעמי לרות שהיא בטוחה שבוועז יוודרז כבר היום, ומה שנותר להן זה להמתין לראות כיצד יתקדמו הענינים.

פרק ר'

ברוך אומר ועושה

מקדם בבקר, עלה בועז וישב עם הסנהדרין בבית לחם, הוא התפנו לשלח שליח כדי לקרא לטוב הגואל ולהשלים מיד בבקר את הענין.

הרחבה: אמר המדרש (רבה ז, א) אמר רבי ברכיה: בעז עשה את שלו, ורות עשתה את שלה, ונעמי עשתה את שלה. אמר הקדוש ברוך הוא - אף אני אעשה את שלי.

והנה, זמן הקב"ה ובדייק באותו הזמן עבר טוב ליד שער הסנהדרין, למרות שבדרך כלל לא היה דרכו בכך.

כשראה אותו בעז, מיד קרא לו "ויאמר סוהר, שבה פה פלני אלמני, ונסר וישב"

הרחבה: "פלני אלמני" כלומר מקשה ונעלם, ולא נכתב שמו פיון שהוא לא רצה לגאול, ורש"י מוסיף אלמני - משום שהיה אלמן מדברי תורה, שהיה לו לדרוש מאבי ולא מאבית, אבל הוא אמר "פן אשחית את נחלתי".

בועז אסף עשרה אנשים מזקני העיר ובקש מהם

שישבו באותו מקום בבית הסנהדרין.

לפני שנבאר את המשא ומתן שהיה באותו המעמד, נקדים ונזכיר שהתורה אומרת שאם אדם מכר את השדה שלו מחמת עני, מצוה גדולה על קרוב משפחתו לגאל את השדה ולהחזירה לבעליה.

גאולה כפולה

בועז פנה לגואל ואמר לו: נעמי מכרה את חלקת השדה של אלימלך, וכיון שרצוני היה שלא תעקר

ובליון, אף האמת היא שהקב"ה האריך את ימיו של בעז רק כדי שישא את רות שממנה יצא מלך המשיח.

הרחבה: מאז ועד שפרת דוד המלך את ראשו של גלית (שבא מערפה), עדן הלכה זו היתה רופפת בידם.

כְּשֶׁנִּזְכָּר בְּנֵי לְוִי, בְּרָכּוֹ הַנָּשִׁים אֶת הָעָם עַל שְׁנֵתָן
 לָהּ ה' גֹּאֲלָהּ, וּבִזְעָרָה נִשְׂאָה אֶת רוּת וְעַל יָדֶיךָ נִשְׂאָה
 לָהּ שֵׁם בְּאֶרֶץ. הֵם בְּרָכּוֹ אֶת הַבֵּן שֶׁיִּהְיֶה צְדִיק וְיִצְאָה
 לוֹ שֵׁם טוֹב בְּיִשְׂרָאֵל.

הוסיפו הנָּשִׁים וַאֲמָרוּ לָהּ "וְהִיא לָךְ לְמַשִּׁיב נֶפֶשׁ
וּלְכַלְכֵּל אֶת שִׁיבְתָּךְ" - הוּא יָבִיא לָךְ שְׂמִיחָה וְיִדְאָג
בְּיָמֶיךָ וְקִנְיָנֶיךָ, וְכָל זֹאת מִפְּנֵי שֶׁהוּא נֹלֵד מֵרוּת כְּלָתְךָ
שֶׁאֻהַבְתְּ אוֹתָהּ וְטוֹבָה לָּךְ יוֹתֵר מִשְׁבָּעָה בָּנִים.

נַעֲמִי גָדְלָה אֶת הַיֶּלֶד שֶׁנִּזְלַד מִרֹּות, עַד שֶׁהִשְׁכַּנּוּת
הָיָה אוֹמְרוֹת שֶׁנִּזְלַד לְנַעֲמִי בֶן, וְקִרְאָהּ אֶת שְׁמוֹ
“עֹבֵד” - שִׁיְהִיה עֹבֵד ה’.

עובד הוליד את ישי ששום פגם לא היה בו והיה אחד מארבעה שמותו רק בגלל שנגזרה מיתה בעולם אחרי שחטא האדם הראשון, אבל מעצמו לא היה לו שום חטא. וישי הוליד את דוד המלך שפמנון התחילה שושלת מלכות בית דוד, ומפנון יבוא מלך המשיח במהרה בימינו. אמן.

יְתוֹסוּ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ:

הַמְּגִילָה מְסַתִּימַת בְּיָחוּסוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עַד לַפָּרֶץ
בֶּן יְהוֹנָדָה: "פָּרֵץ הוֹלִיד אֶת חֲצֵרוֹ. וְחֲצֵרוֹ הוֹלִיד אֶת
רָם. וְרָם הוֹלִיד אֶת עֲמִינָדָב. וְעֲמִינָדָב הוֹלִיד אֶת נַחֲשֹׁן,
וְנַחֲשֹׁן הוֹלִיד אֶת שְׁלֹמֹה. וְשְׁלֹמֹן הוֹלִיד אֶת בְּעָז, וּבְעָז
הוֹלִיד אֶת עֹבֵד. וְעֹבֵד הוֹלִיד אֶת יִשִּׁי, וְיִשִּׁי הוֹלִיד אֶת
דָּוִד." זְכוּתוֹ תִּגַּן עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, אָמֵן.

יְהִי רָצוֹן שְׂקִים לָנוּ הַקֶּבֶ"ה אֶת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד וְיִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לָבוֹן בְּבִגְדֵי בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְתַפְאֲרֵתֵנוּ, וּבַמַּלְכוּת מְשִׁיחַ צִדְקָנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

החזק - נצח!

הַזְמָנִים וְהָעַם הָיוּ עֲדִים לְקִדּוּשֵׁין וּלְנִשְׁוֹאִין, וּלְקַנּוּ
הַשְׂדוֹת, וּבְרָכוּ אֶת בַּעַז "יִתְּנָה" אֶת הָאֵשֶׁה הַבָּאָה אֶל
בֵּיתָךְ כְּרַחל וּגְלָלָה [שֶׁהָיוּ בָנוֹת שָׁל לִבְנֵי הָרָשָׁע וּבְכָל
זֹאת הָיוּ צְדִיקוֹת] אֲשֶׁר בָּנוּ שְׂתֵיהֶם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל...

ויהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה תמר ליהודה מן הזרע אשר יתן ה' לך מן הנערה הזאת". [שגם שם המעשה היה נראה לא ראוי, אך משום יצא המשיח וגם כאן הילד יקרא על שם בעז כמו שפרץ נקרא בנו של יהודה].

אִמָּא שֶׁל מַלְכוּת

בועז נשׂא אֶת רוּת, וּבְדֶרֶךְ נֶס נָתַן ה' לָרוּת בֶּן. אָבִל
לְמִרְבָּה הַצֹּר, בְּבִקֹּר הַיּוֹם שֶׁלְמִחְרַת בּוֹעִז נִפְטָר
וְכֹלם הַשְׂכִּימוּ לְהִלּוּתוֹ שֶׁל בּוֹעִז.

חֲשֹׁשׁוּ הַזְקֵנִים וְהָעַם שֶׁמָּא הֵם טְעוּ בַּהֲלָכָה וּבִזְעַז
נַעֲנֵשׁ עַל שֶׁנִּשְׂאָ אִשָּׁה מִזְּאֲבִיָּה כְּמוֹ שֶׁפִּתְּנוּ מִחֻלוֹן

אילן יוחסין

נחלת אלימלך ממשפחתנו, חשבותי להציע לך
שאתה תגאל אותה לעיני הסנהדרין והזקנים
שיושבים כאן, כי אתה קרוב יותר ממני, ואם אתה
לא מענין לגאול תודיע לי כדי שאני אגאל.

עֲנֵה טוֹב לְבַעַז "אֲנֹכִי אֶגְאֹל".

הַמִּשְׁיָהּ בָּעָז וְאָמַר לְטוֹב: אֵת חֶלֶק הַשְּׂדֵה שֶׁל
אֲלִימֶלֶךְ שֶׁקִּבְּלָה נָעֲמִי בַּפֶּתַח תּוֹכֵל לִגְאֹל בְּכֶסֶף,
אֶךְ אֵת הַחֶלֶק הַשֵּׁנִי שֶׁקִּבְּלָה רוּת בִּירְשָׁהּ מִבְּעֵלָהּ
תִּצְטָרֵף לִגְאֹל בְּתַנְאִי שֶׁתִּשָּׂא אוֹתָהּ, כִּי הֵם הַתְּנִי
שְׂמִי שֶׁיִּגְאֹל אֵת הַשְּׂדֵה יֵשׁא גַם אֵת רוּת, כְּדִי לְהַקִּים
שֵׁם לְבֵעֵלָה מִחֻלּוֹן שְׂמֹת.

כְּשִׁשְׁמַע זֹאת טוֹב הוּא חָשַׁשׁ שְׂאוּלִי לְרוֹת אֲסוּר
לְבוֹא בְּקֶהֱל (לְהִתְחַבֵּן עִם יִשְׂרָאֵל) כִּי הוּא מוֹאָבִית, וְאִם
הוּא יִשָּׂא אוֹתָהּ הוּא יַעֲרֵב בְּזִרְעוֹ זֶרַע פְּסוּל. לְכֹן
הוּא הִחְלִיט לְוֹתֵר עַל הַעֲנֹן וְהַעֲבִיר אֶת זְכוֹת הַגְּאֻלָּה
לְבוֹעֵז.

כְּדִי לָתֵת תִּקְוָה לְהַעֲבִיר הַזְּכוּת, שֶׁלֹּא בּוֹעֵז אֶת
נַעֲלוֹ וּנְתָנָה לְטוֹב. [יֵשׁ דְּעָה אַחֶרֶת בְּחֹ"ל שֶׁטוֹב
נָתַן אֶת נַעֲלוֹ לְבוֹעֵז]. מַעֲשֵׂה זֶה הֵעִיד שֶׁהַמְּכִירָה
תִּקְפָּה וְקִיָּמָה.

הרחבה: בזמנם היה נהוג שפאָשר אָדם רוצה למכור לחברו חפץ מסים או לעשות עמו עסק חליפין. המוכר [או הקונה] חולץ את **נעלו** ונותן אותה לקונה. היה זה מעשה סמלי היוצר את הקינון. שהרי במקרים רבים, כמו במקירת שדה, בית או תבואה, לא נתן להעביר את הסחורה עצמה מיד ליד, והעברת הנעל מיד ליד היא המסמלת ויוצרת את ענין המקירה. בימינו עושים את זה על ידי סידר (בגד), וזה נקרא קינון סידר.

בועז פנה לזקנים ולכל העם שהיו שם ואמר להם "עדים אתם היום, כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון ומחלון מיד נעמי". וגם את רות אשת מחלון קנה בועז באותו מעמד כדי "להקים שם המת על נחלתו" על ידי שרואים את רות שהיתה

אֶשֶׁת מַחְלוֹן נִכְנָסָה וְיוֹצֵאת בַּנְּחֻלָּה, שְׁמוֹ שֶׁל הַפֶּתַח
נִזְכָּר עַל הַנְּחֻלָּה.

מיד הביאו את רות, והוא קדש אותה וברך בפרת חתנים. כיון שרות היתה מואביה, רצה בעו שהדבר יעשה בפרסום גדול ובנוכחות הסנהדרין, כדי שלא יהיה פקפוק על ההלכה 'עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית'. שרק הזכרים מעמון ומואב נאסרו להתחתן עם ישראלית, אבל הנקבות מהם התירו להתחתן עם ישראל.